

Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Kazernestraat 52
2514 CV DEN HAAG

Directoraat-generaal Agro
Directie Plantaardige Agroketens
en Voedselkwaliteit

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/lvvn

Ons kenmerk
DGA-PAV / 101463739

Bijlage(n)
1

Datum 2 oktober 2025
Betreft Stand van zaken SPARK-project

Geachte Voorzitter,

Conform het verzoek van uw Kamer (T03841) bied ik u hierbij de tweede voortgangsrapportage van 2025 aan voor het SPARK-project. In dit project wordt een teststrategie ontwikkeld om de mogelijke relatie tussen gewasbeschermingsmiddelen en de ziekte van Parkinson te onderzoeken.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Femke Marije Wiersma
Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Kennisnotitie

Voortgangsrapportage SPARK project 2025-2

In 2024 kreeg het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) van het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN) een additionele opdracht om wetenschappelijk onderzoek te doen naar de mogelijke relatie tussen gewasbeschermingsmiddelen en het ontstaan van de ziekte van Parkinson. Het project, met als acroniem SPARK (Strategies for regulatory assessment of PARKinson's disease), heeft als doel een teststrategie te ontwikkelen waarmee de mogelijke relatie tussen gewasbeschermingsmiddelen en de ziekte van Parkinson onderzocht kan worden. De opdracht is op 3 oktober 2024 gestart. Deze rapportage beschrijft de voortgang van het project sinds maart 2025. De benodigde activiteiten voor dit project zijn ingedeeld in de volgende onderdelen:

1. De teststrategie en -methodes
2. De wetenschappelijke adviescommissie
3. Disseminatie van de onderzoeksresultaten
4. Stakeholders en communicatie
5. Projectmanagement

In deze voortgangsrapportage zal in worden gegaan op de voortgang van de onderdelen 1, 2, en 4.

1. De teststrategie en -methodes

Binnen het SPARK project wordt een teststrategie uitgewerkt voor het bepalen van het effect van chemische stoffen op het ontstaan van de ziekte van Parkinson. Om tot deze teststrategie te komen wordt eerst een literatuuronderzoek gedaan om een actueel overzicht te krijgen van beschikbare testmethoden die kunnen worden opgenomen in de teststrategie. Uit dit literatuuronderzoek volgen later in het project twee voorstellen: een voor het aanpassen van bestaande wettelijk verplichte veiligheidsstudies in knaagdieren, en een voor een teststrategie die is gebaseerd op vernieuwende, bij voorkeur proefdiervrije, testmethodes.

Literatuurstudie

Het projectteam heeft een eerste selectie gemaakt van relevante literatuur. Vanuit deze eerste selectie aan overzichtsartikelen is er een inventarisatie gemaakt van modellen en testparameters die mogelijk geschikt kunnen zijn voor het aanpassen van bestaande wettelijk verplichte veiligheidsstudies in knaagdieren, en voor een teststrategie die is gebaseerd op vernieuwende, bij voorkeur proefdiervrije, testmethodes. Potentieel geschikte modellen en testparameters worden getoetst aan bestaande kennis over het ontstaan van Parkinson bij de mens.

Aansluiting bij lopend onderzoek

Naast het literatuuronderzoek werkt het RIVM aan aansluiting bij lopende nationale en internationale onderzoeksprojecten op gerelateerde onderwerpen (zie ook kennisnotitie 2025-1). Dit met als doel om op de hoogte te blijven van de nieuwste ontwikkelingen in testmethoden, waar mogelijk synergie te vinden met het SPARK-project, en om dubbel werk te voorkomen.

RIVM

A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

T 088 689 89 89

Auteurs:

Centrum:

GZB

Contact:

Kenmerk:

KN-2025-0058

DOI:

10.21945/RIVM-KN-2025-0058

Datum:

1 september 2025

2. De wetenschappelijke adviescommissie

Het opzetten van de hierboven genoemde teststrategieën zal gebeuren in samenspraak met verschillende deskundigen, zoals experts op het gebied van testmethodes en wet- en regelgeving en onderzoekers van instanties die risico's van chemische stoffen beoordelen. Deze experts worden samengebracht in een wetenschappelijke adviesraad.

Om tot een goede samenstelling van de wetenschappelijke adviesraad te komen is door het projectteam in kaart gebracht welke expertise benodigd is om het projectteam inhoudelijk en procedureel te kunnen adviseren. Het projectteam werkt momenteel aan de selectie van personen om de benodigde expertise te leveren en er wordt nog een voorzitter gezocht voor de wetenschappelijke adviesraad.

4. Stakeholders en communicatie

Dit onderzoek gaat over een complex en maatschappelijk relevant onderwerp waar veel stakeholders bij betrokken zijn. Het onderzoek moet daarom zo helder mogelijk aan verschillende stakeholdergroepen gecommuniceerd worden.

De onderwerppagina over het SPARK project is gepubliceerd in het Nederlands en Engels op respectievelijk

<https://www.rivm.nl/bestrijdingsmiddelen/spark> en

<https://www.rivm.nl/en/bestrijdingsmiddelen/spark>. Op de onderwerppagina is informatie te vinden over de aanpak, de voortgang en de resultaten van het project. Deze informatie wordt periodiek geactualiseerd.

Aan de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Directoraat-generaal Agro
Directie Plantaardige Agroketens
en Voedselkwaliteit

Auteur

[Redacted signature block]

TER BESLISSING

Datum
30 september 2025

Kenmerk
DGA-PAV / 101462638

nota
TER BESLISSING

Stand van zaken SPARK project najaar 2025

Kopie aan

Parafenroute

[Redacted signature block]

Bijlage(n)

2

Aanleiding

De Eerste Kamer (T03841) en de Tweede Kamer hebben beiden verzocht om halfjaarlijks een voortgangsrapportage te ontvangen van het SPARK project van het RIVM, waarin een teststrategie wordt ontwikkeld om de mogelijke relatie tussen gewasbeschermingsmiddelen, waaronder glyfosaat, en de ziekte van Parkinson te onderzoeken.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd de brieven met de voortgangsrapportage te versturen aan de Eerste en Tweede Kamer.

Kernpunten

- Het onderzoek wordt uitgevoerd in opdracht van VWS en LNVN. De voortgangsrapportage is opgesteld door het RIVM.
- In deze rapportage wordt de voortgang van het SPARK project besproken, met aandacht voor de teststrategie en -methoden, de wetenschappelijke adviescommissie, en de betrokkenheid van stakeholders en communicatie.
- Het onderzoek verloopt volgens planning en wordt naar verwachting afgerond in 2029. Er zijn geen bijzondere aandachtspunten gemeld.